

Nascholing Peelland

Anafylaxie

5 februari 2026, Helmond

Wat is anafylaxie

Anafylaxie is een ernstige systemische overgevoeligheidsreactie

-die meestal snel op gang komt en de dood kan veroorzaken.

Ernstige anafylaxie wordt gekenmerkt door een potentieel levensbedreigende obstructie in de luchtwegen, ademhaling en/of de bloedsomloop,

-en kan optreden zonder dat typische huidkenmerken of circulatoire shock aanwezig zijn.

-Naar schatting: 3 op de 1000 personen op een bepaald moment in zijn leven

Oorzaken

- voedsel (noten, pinda's, schaal- of schelpdieren)
- insectenbeten (wespensteek)
- geneesmiddelen (antibiotica, NSAID's).

- Begint vaak met gegeneraliseerde jeuk, urticaria of tintelingen in de mondkeelholte.
- Kan zich uitbreiden naar andere orgaansystemen, zoals de bloedcirculatie, ademhalingsstelsel en maag-darmstelsel.
- Belangrijkste verschijnselen:
 - bloeddrukdaling
 - bronchospasme en zwelling slijmvlies strottenhoofd
 - krampende buikpijn of braken.
- Belangrijke risicofactor voor fatale anafylaxie: (ernstig of ongecontroleerd) astma.

Ontstaan anafylactische reactie

- Activatie van mastcellen met vrijkomen diverse mediators
 - Histamine, proteasen, prostaglandines, leukotriënen, cytokines en chemokines
- Meest voorkomend: IgE-gemedieerde reactie

Kenmerken

Anafylaxie is waarschijnlijk bij een acuut begin van de klachten (plotseling beginnend en hevig verlopend) in de volgende gevallen:

- Na blootstelling aan een (onbekend) allergeen met klachten van huid en/of slijmvliezen (gegeneraliseerde urticaria, jeuk, voorbijgaande roodheid van het gelaat of zwelling van lippen, tong) EN ≥ 1 van de volgende symptomen:
 - tekenen van bedreigde ademhaling (dyspneu, piepen, abnormaal ademgeluid, lage O₂-gehalte, korte ademhaling, blauwverkleuring)
 - hypotensie, collaps
 - ernstige gastro-intestinale klachten (ernstig krampende buikpijn, herhaaldelijk braken)

OF

- na blootstelling aan een voor de patiënt bekend of waarschijnlijk allergeen bij ≥ 1 van de volgende symptomen:
 - tekenen van bedreigde ademhaling (dyspneu, piepen, abnormaal ademgeluid, heesheid, moeite met slikken) met uitzondering van bronchospasme door veel voorkomende inhalatieallergenen, zoals bij astma
 - hypotensie
- Klachten ontstaan binnen minuten tot enkele uren na blootstelling aan een allergeen.
- Voor hypotensie kan aangehouden worden: systolisch < 90 mmHg of $> 30\%$ afname van de uitgangswaarde voor die patiënt. Bij kinderen: tekenen van hypotensie zoals collapsneiging of verhoogde hartfrequentie.
- Anafylaxie is een klinische diagnose, **zowel symptomen als ernst van een reactie kent een grote variatie**. Hierdoor wordt een anafylactische reactie niet altijd herkend.

Voorlichting

Specifieke voorlichting – verwijs patiënt naar de website Thuisarts.nl

- Ik krijg ineens dikke ogen of lippen
- Voedsel-allergie
- Ik heb een voedsel-allergie
 - Mijn kind heeft een voedsel-allergie
- Ernstige allergische reactie bij kinderen
- Mijn kind heeft voor het eerst een ernstige allergische reactie
 - Mijn kind kan ernstige allergische reacties krijgen

Specifieke voorlichting – verwijs patiënt naar de website Apotheek.nl

- Wat is Allergie?
- Hoe herken ik Allergie?
- Kan ik er zelf iets tegen doen?
- In welke gevallen kan ik beter naar de huisarts gaan?
- Wat kan de apotheker voor mij doen?
- Welke medicijnen worden gebruikt bij Allergie?

Wat te doen bij anafylactische reactie

- Stap 1:
 - Verwijder of stop toediening allergeen
- Stap 2:
 - Geef adrenaline I.M.
 - Herhaal zo nodig 5 tot 15 minuten bij onvoldoende effect, verergering van de klachten of hypotensie
 - Bel 112
 - Eventueel een niet-sederend antihistaminicum, bij klachten van de huid

Adrenaline

- Werkt na 3-5 minuten
- Auto-injector:
 - Voordelen: snel, vaste dosering, eenvoudig, veilig en snel
 - Nadelen: naald kan te kort zijn, foutief toedienen
- Ampullen (voor de arts):
 - Voordelen: nauwkeuriger doseren, trefzeker
 - Nadelen: tijdsverlies

- Lever 2 auto-injector pennen af
- Advies over gebruik bij onvoldoende effect of verergering symptomen na 5 tot 15 minuten
- Vraag aan de patiënt of ze weten hoe het gebruikt moet worden, zo nodig voorlichting
- Na het zetten altijd 112 bellen

Epipen

- Epipen Junior: 0,15 mg/dosis
- Epipen: 0,3 mg/dosis
- Voor kinderen tussen 15 en 30 kg is de gebruikelijke dosis 150 microgram.
- Voor kinderen > 30 kg, adolescenten en volwassenen is de gebruikelijke dosis 300 microgram.
- Voor kinderen < 15 kg moet op individuele basis worden vastgesteld of EpiPen junior geschikt is.
- Het gebruik bij kinderen met een lichaamsgewicht van minder dan 7,5 kg wordt niet aanbevolen, tenzij het een levensbedreigende situatie betreft en onder medisch toezicht.

Jext

- Jext 150: 0,15 mg/dosis
- Jext 300: 0,3 mg/dosis
- Voor patiënten tussen de 15 en 30 kg is de gebruikelijke dosis 150 microgram.
- Aan kinderen < 15 kg kan een dosis lager dan 150 microgram niet nauwkeurig worden toegediend en gebruik wordt daarom niet aanbevolen tenzij er sprake is van een levensbedreigende situatie en op advies van de arts.
- Aan kinderen en adolescenten met een lichaamsgewicht boven de 30 kg moet Jext 300 microgram worden voorgeschreven.
- Voor volwassenen met een lichaamsgewicht boven 30 kg is de gebruikelijke dosering 300 microgram.
- Zwaardere volwassenen kunnen meer dan 1

Eigenschappen AAI

	Epipen	Jext
houdbaarheid	150ug: 19 maanden 300: 24 maanden	22 maanden
bewaarcondities	< 25°C (niet in koelkast of vriezer)	< 25°C (niet vriezer)
naaldlengte	150ug: 13 mm 300ug: 15 mm	150ug: 13 mm 300ug: 15 mm
tijd dat de naald i.m. moet blijven	3 sec <i>(gewijzigd per 25 april 2022)</i>	10 sec